

Ayrıntı Dergisi Sorumlu Yazı işleri Müdürü Cemalettin BEKTAŞ

dergiayrinti@gmail.com

BURDUR EKONOMİSİNİN CAN DAMARI MERMER Mİ?

Özet: Cemalettin Bektaş: Burdur'da ekonominin can damarı mermer sektörü olmakla birlikte; sorunların çözülmemesi durumunda ilerleyen yıllarda sektör mensuplarının sıkıntıya düşecekleri gözükmektedir. Başlıca sorunlarının ise; blok satışların azalması veya durması, çalışacak işçi bulunamaması, uluslararası rekabet gücü olan işletmelerin çoğalmaması ve devlet tarafından verilen ruhsat, izin gibi bürokratik işlemlerindeki zorluklar, gecikmelerdir.

Dünyada mermer ürünlerine talep artışı ekonominin can damarı olacak şekilde algılanması Burdur'da da 1990 yılından sonra hızlı bir trend sağlamış gözükmekte, 1990'a kadar sadece iç piyasada gözüken işletme sahipleri, Gelişen yüksek teknolojiye ayak uydurarak ürünlerini ihracata doğru yönlendirmişlerdir.

ANAHTAR KELİMELER: Cemalettin Bektaş, mermer, ekonomi, Burdur.

ABSTRACT: Cemalettin Bektaş reports 'Though the heart of the economy in Burdur is marble sector; the members of the sector will go through hard times in the following years, unless the problems are solved. The main problems are decline or disruption of block sales, being unable to find employees, not having enough enterprises which have international competitive capacity and delay and troubles during the bureaucratic processes like permission, license which are approved by the government. .

As the increasing demand to marble products through the world is considered to be the heart of the economy, it is obvious that it has been trendy in Burdur since 1990. The entrepreneurs, who were active just at the domestic market until 1990, led their products to export in accord with the developing high tech.' (Translated by BURDİL)

KEYWORDS: Cemalettin Bektaş, marble, economy, Burdur.

Burdur un coğrafi yapısında; Torosların iç kısmında yer alması, dalgalı plato görünümde olup il sınırlarını çevreleyen dağlar ve sıkışık düzlükler görünmekte olup bölgeye engebeli yapı kazandırmaktadır. Dağların büyük bir bölümü Batı Torosların uzantısı olup güneyde Boncuk Dağları, Elmalı Dağı, Bey Dağları, Katrancık Dağı, doğuda Kuyucak ve Dedegöl Dağları, kuzeyde Karakuş Dağları, batıda ise Acıgöl, Eşenler ve Söğüt Dağları vardır.

Mermer Nedir?

Ticari olarak mermer: Taş kesebilen elmaslı kesici makinalarda kesilebilen; Kesildikten sonra tahta ve levhalar verebilen, kırılıp dağılmayan abrasivlerle silinip aşındırılan ve parlatılıp cilalanan, homojen renkli ve özellikle inşaat sektörü tarafından talep edilen doğal malzemelerdir. Renkleri genellikle beyaz ve gri olmaktadır. Tali mineralin cinsine göre rengi sarı, kırmızı, mor, yeşil, siyah vb. olabilmektedir.

Bilimsel anlamda mermer: Kireç taşı, dolomitik kireç taşı gibi kayaçların, ısı ve basınç altında değişime uğraması sonucunda yeniden kristalleşmesi ile oluşan metamorfik bir taştır. Ana minerolojik bileşen kalsittir. Tali mineraller ise kuvars, hematit, pirit, klorit gibi minerallerdir.

Burdur ekonomisine katkısı:

Dünyada mermer ürünlerine talep artışı ekonominin can damarı olacak şekilde algılanması Burdur'da da 1990 yılından sonra hızlı bir trend sağlamış gözükmekte, 1990'a kadar sadece iç piyasada gözüken işletme sahipleri, Gelişen yüksek teknolojiye ayak uydurarak ürünlerini ihracata doğru yönlendirmişlerdir.. 2000 yılına kadar ilin ihracatın sadece % 18'ini mermer ve maden oluştururken, 2004 yılında bu, % 50 olup, 2013 yılında ise %68'e çıkmıştır. 2013 yılında 460 milyon doları bulan ihracatın %68'inin mermer olması, Burdur Bej mermerin dünya piyasasında MARKA olduğunun bir nevi göstergesidir.

1990lı yıllarda sadece mermer üzerinde işletme sahibi mermer atölyeleriyle birlikte 48 iken, bu rakam 2000li yıllarda 83; 2014 yılına girildiğinde ise 156 bulmuş durumdadır. Burdur merkezli işletme sahibi 30'u geçmemektedir.

Genelde Bucak, Yeşilova, Tefenni, Karamanlı ilçelerine bağlı işletmeler yoğunluk kazanmaktayken bu işletmelerin yoğunluk kazandırdığı ihracat tek cümle ile Çin'e yapılan blok satışlarıdır. Burdur'a yapısal olarak bir katkı sağlamadığı algısı olmuşsa dahi Burdur ekonomisine büyük katkı sağladığı gözükmekte. Yapılan ihracatın %58 blok satışlarına dayanması, il genelinde 500'e yakın Çinli işçi ailenin oturması, bu algıyı oluşturmuş. Büyük işletme sahiplerinin iç ve dışa dayalı ihracatın il ekonomisine katkı sağlaması için blok satışlarının yanı sıra işlenmiş mermer ihtiyacının da artması gerektiğinde.

"Bizim mermerimizi blok olarak alıp, Çin markası ile işleyip, dünya pazarlarında bizimle rekabet ediyorlar" intibaı oluşmuş durumda. Buna karşı Burdur ve ilçeleri dahil 8- 10 firma Ortadoğu, Avrupa ve Amerika kıtalarında distribütörlük kurarak ve teknolojiye ayak uydurarak rekabet etmeye başladıkları gözükmekte (fırınlama, distribütörlük makineleşme ve makinesini kendisi üretme).

En ilginç gelişme ise mermer makinelerinin bölgede kurulan şirketler tarafından üretilmesi, yıllarca mermerin anavatanı gözüken İtalya'dan gelen makinaların yerine artık Burdurlu girişimcilerin ürettiği makinelerle mermer ocaklarının çalışması; ihraç edilen mermer bloklarının genelde Burdur dışından gelen işletme sahiplerinin yaptığı ihracat gözükmekte, Burdur'a ekonomik olarak kazancı ise sadece çalıştırdıkları az da olsa işçi ve nakliyata dayanmaktadır. Sadece Burdur merkez ve ilçelerinde Antalya Limanına blok mermer taşıyan tır 317'yi bulmuş durumdadır. İl merkez ve ilçelerinde mermer nakliyatçılığı artık bir iş dalı algısı oluşturup, büyük lojistik şirketlerin kurulmasına vesile olmaktadır.

Burdur genelinde çevre illerdeki mermer ocaklarında çalışacak işçi bulunamamaktadır. Halen mermer ocaklarında 11.000 işçi çalışan ve bunlara Burdur ekonomisine katkı vermeden bir o kadar da çevre illerden gelen ve Çinlileri de katarsak Burdur bir işçi merkezi halinde. Ülke geneli-nde merkezi hükümetin işsizlikle mücadele ederken Burdur'da işçi bulunamaması halkın refah seviyesinin ülke ortalamasının üstünde olduğunun bir göstergesi olmakla birlikte Burdur'da yaşayanların bu ağır iş kolundan kaçtığı görünmekte.

Sonuç:

Burdur'da ekonominin can damarı mermer sektörü olmakla birlikte; sorunların çözülmemesi durumunda ilerleyen yıllarda sektör mensuplarının sıkıntıya düşecekleri gözükmektedir. Başlıca sorunlarının ise; blok satışların azalması veya durması, çalışacak işçi bulunamaması, uluslararası rekabet gücü olan işletmelerin çoğalmaması ve devlet tarafından verilen ruhsat, izin gibi bürokratik işlemlerindeki zorluklar, gecikmelerdir.

Sorunların bazılarının çözümü için; Burdur Doğaltaş ve Madenciler Derneğinin projesi olan; Burdur Mermer İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin (BURDUR MERİH O.S.B) kurulup mermer ocaklarının ve mermer fabrikalarının artıklarının üretime dönüştürülmelerinin sağlanması,10.800 kişiye istihdam sağlanması ve Burdur nüfusunun 30.000 arttırılması planlanmaktadır.

Çevre örgütlerinin tepkisini çeken dağların delik deşik olma görselliği, AR-GE ÜR-GE çalışmaları ve ocak işletmeciliği yapan firmaların terk edilen ocakları REHABİLİTE projeleriyle ağaçlandırarak ve yöreye uygun floralarla herkesin mutlu olacağı yaşanabilir doğa bırakılmalıdır.

Önemli bir nokta, Yabancı ülkelerden gelen işletme sahiplernin madencilik yapmasına izin verilmemelidir. Yabancı firmalar madenlerimizden kendi hammaddelerini temin ederek, mermerin pasasını ve artıklarını bırakıp gitmektedirler. Ayrıca, madenlerimizle yurtdışı pazarlardaki nihai ürünleriyle yerli sanayicimize rakip olmaktadırlar. Bu durum yerli sanayici haksız rekabetle birlikte mermer sektörünün de gelecekte sonunu hazırlamaktadır.

Kaynak:

Burdur Valiliği

Burdur Sanayi Odası

Burdur Doğaltaş ve Madenciler Derneği

Hülya YILMAZ ve Ruhan SAFEl, Mermer Sektörü Araştırmaları Serisi/No:31 Türkiye Vakıflar Bankası, Ankara 2004

Mehmet ÖZMEN, Kasım 2000-Şubat 2001 Ekonomik Krizleri ve Göller Bölgesi

Mermercilik Sektörüne Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi, S.B.E, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2003

Turhan ÇETİN, Türkiye Mermer Potansiyel, Üretimi ve İhrazatı, G.Ü., Gazi Eğitim Fak.Dergisi, Cilt:23, Sayı:3 Ankara 2003